

Lesk titulů.

Poslední kongres dovolil, aby vyslanci u některých evropských dvorů směli býtí presidentem povýšeni na veleyslance. Velká Británie a republika francouzská a ohledem na tento krok povýšily své zástupce ve Washingtonu na nejvyšší stupeň diplomatické služby a jak se praví, bude jich v tom následovat také Německo, Rakousko-Uhersko, Rusko, Itálie a snad také Španělsko. Kongres nepovolil dosud, aby bylo zvyšováno služné vyslancům, které jest sice dosti vysoké, však poměrně oproti služnému vyslanců evropských jest praneopatrné.

Spoj. Státy neměly doposud ve svých diplomatických službách žádných veleyslanců a obešly se bez nich docela dobře. Nejvyšším zahraničním diplomatickým úředníkem byl doposud plnomocný vyslanec (envoy extra-ordinary and minister plenipotentiary.) Služné jeho obnáší od \$5000 do \$17,000. Nejvyšší plat \$17,000 dostávají doposud vyslanci v Anglii, Francii, Německu, Rusku a v Mexiku. Vyslanec v Rakousko-Uhersku dostává \$12,000, v menších zemích méně. Také jiné země neměly dosud ve Washingtonu veleyslance a Anglie byla první, jež jej ustanovila.

Zásadám republikánským odpovídalo by nejlépe, kdyby se byly Spoj. Státy spokojily s stupněm vyslance. Vyslanec veleyslance jest úředníkem, jenž zastupuje svoji vládu. Mezi mocnostmi evropskými jest vyslanec politickým pletichátem a na jeho obratnosti závisí mnohdy směr celé politiky. Spoj. Státy nepotřebují ho k ničemu podobnému. Jejich důležitější vyjednávání s evropskými vládami bývá řídké a málokdy tak obsáhlé, aby byl vyslanec prací přetížen. Jeho práce záleží v navštěvování banketů, dvorních slavností a v podobných třetách a za to dostává \$17,000 ročně. Někdy ovšem naskytne se mu také příležitost osvědčiti svoji svoji diplomatickou schopnost, však to bývá řídká. Marnotratné vlády evropské platí vyslancům svým obrovské služné, však Spoj. Státy nemají příčiny, proč by jich v tom musily následovat.

Rozdíl mezi vyslancem a veleyslancem jest asi ten, že veleyslance (ambassador) jest prostředníkem mezi panovníkem, od něhž jest vyslán, a panovníkem, na jehožto dvoře sídlí. Nevjednává s nikým, leč s hlavou vlády, císařem, králem nebo presidentem. Vyslanec proti tomu jest pouhým politickým úředníkem, který se ve všech záležitostech musí obracet na ministerstvo zahraničních záležitostí. Uche-li mluvit s panovníkem, musí se k němu nechat uvéstí ministrem. Při dvorních slavnostech a hostinách jest ovšem vyslanec odstrkován, jsou-li přítomni veleyslanci a také k audienci připuštěn jest teprve po nich. Však při tom při všem se jeho politická moc a váha nikterak nemění, ať má již jakýkoli titul. Politické váhy dodává mu moe země, kterou zastupuje. Je-li veleyslancem, blýská se více při parádě, utrácí více peněz, dělá ze sebe většího šaška, své zemi však nemůže prokázati služeb větších, než by mohl v úřadu vyslance.

Naše země má již nyní dva novopředané veleyslance, Bayarda v Anglii a Eustise ve Francii. Eustis jest milionářem a bude si moci ku svému ročním \$17,000 přidati ještě hodně mnoho ze svých osobních důchodů. Bayard však si něčeho takového dovoliti nemůže a nezvýšil-li mu přísti kongres služné,

bude muset buď ze svého úřadu utéci anebo si budou na něho u dvora anglického prstem ukazovati. Robert Lincoln byl dosud u dvora anglického pouhým vyslancem a tvrdí, že musí každoročně dosazovat ze svého soukromého jmění \$50,000, aby se aspoň poněkud ostatním diplomatům vyrovnal.

Naše americká "šlechta", která v senátu i v kongresní sněmovně zasedá a vládu celé země v rukou drží, optiči se ráda po evropských velmožích a chce se jim vyrovnati i v počestlostech. Zřízení úřadu veleyslanceckého jest toho opět jedním důkazem z mnoha jiných.

Egyptské starožitnosti.

Jakkoli již od počátku tohoto století, zabývali se četní učení odborníci památkami starého Egypta, jest pole to tak obsáhlé, že takřka každý den přicházejí zprávy o nových zajímavých objevech z počtí Nilu.

Promluvíme tuto jen o některých zajímavých vynálezech z minulého roku.

Hned v lednu minulého roku učiněn zajímavý nález. Známý učenec p. Grébaut objevil královský hrob, náležející do doby XVIII. dynastie. Byl to hrob Chon-en-Aten, jenž, aby se vyprostil z vlivu kněží Ammonových, opustil Théby a založil svoji residenci u nynější vesnice Tel-el-Amarny mezi Assiutem a Minié na pravém břehu Nilu a zde, aby božstvo Ammona zbavil národního jeho významu, založil kult Atena (slunce). Avšak po smrti Chon-en-Atena staly se Théby opět hlavním městem, bůh Aten upadl v zapomenutí a moc kněží vzrůstala poznenáhlu tou měrou, že konečně byli dosti silni, postaviti se na místo králova a založiti dynastii XXI.

Hrobka Chon-en-Atena, objevená p. Grébautem, sestává z galerie 50 metrů dlouhé, jež se rozvětjuje ve dvě chodby, vedoucí k pohřebním komorám královny a dcery královny. Hlavní galerie vede do čtyřhranného sálu, v němž se patrně nalezal náhrobek králov. Sarkofág jest rozbit, neboť podzemní sklepění bylo zničeno již ve starých dobách a aby se dosáhlo dna pohřebiště, bylo nutno odstranit nejprve vrstvu sutin zvýší as 3 metrů. V pohřebních komorách královny i dcery královny nalezeny na stěnách vyobrazení a nápisy, jež vrhají zcela nové světlo na dosti neznámé období historie egyptské.

Umělecké práce na mumiích poznány v poslední době se stránky zcela nové. Asi před pěti lety nalezeny na rakvích mumií podobizny malované na dřevěných deskách, které také naše obecenstvo vidělo ve sbírce Grafově, vystavené loni v Rudolfinu. Loni však našel známý egyptolog Jindřich Brugsch při kopání v Havaře též podobizny na plátně, malované před dvěma tisíci lety. Náležejí Brugsch následovně:

"Růžolící ženská tvář neobyčejně živých barev usmívala se na mne a uvedla mne v největší roz-

čilení. I dělníci, kteří se shlukli kolem nálezu, byli nanejvýš překvapeni a nemohli se ani dost vyndívat na "krásnou paní". S největší opatrností byla mumie, ke které krásná ta podobizna náležela, vyzdvížena z okolní hlíny a vyzdvížena ze země. Ležela právě uprostřed chodby, hlavou k západu, nohama východu. Při bližším ohledání živých těch barev na podobizně seznáno překvapující faktum, že obraz proveden na plátně v manýře temperové - skorem před 2000 lety! Podobizny na tenkých dřevěných deskách byly známy již ze sbírky Grafovy, pro malbu na plátně ve starověku byl tento můj nález prvním dokladem. Odhodlal jsem se, že znamenitou tu mumii odešlu ihned královskému museu berlínskému. Zatím co vyzvednuta tato ženská mumie z chodby, našli dělníci po boku jejím dvě jiné mumie. Po pravici její ležela mrtvola muže; jakkoli byla pečlivě ovinuta, neměla nijakou podobiznu na místě obličeje. Za to druhá mumie poskytla nám nové překvapení, tvář její byla plasticky nápodobena stukkem s patrnou snahou po podobě pokud možno největší, ani licousy tu nechyběly a celá hmota byla leskle pozlácena. Také tento nález má značnou cenu."

Museum Louvru v Paříži získalo čtyři barevná poprsí sádrová, pocházející z kopání na oase el Kargé. Pocházejí ze sarkofagů doby římské (koncem druhého století po Kr.) El Kargé jest nejjižnější oasa horního Egypta, 150 kilometrů dlouhá a 12 až 15 kilometrů široká, rodí datle a rýži u velkém množství, obsahuje několik vsí se 7 až 8000 obyvateli původu arabského. Nalezá se na ní velké množství zřícenin a pohřebišť, v nichž nalezeny též ony sarkofagy. Ona čtyři poprsí jsou zajímavá méně se stanoviska uměleckého, jako v ohledu historického a archaeologického. Výraz jejich jest velmi živý, podobnost jejich patrna. Z osob, jež představují, jsou dvě plavovlasé, s hladkým vlasem, patrně Řekové, obě ostatní mají husté kučeravé tmavé vlasy. Jeden z nich je bezpochyby Syřan, druhý Žid. Všichni čtyři jsou vousatí; Asiáté mají krátký a hustý vous, vous Řeků jest řídký. Jeden z Řeků má toliko kozí bradu po nynějším způsobu francouzském. Tváře a hrdla jsou růžová, obroubeny bílými látkami, podobnými vlně; oči napodobené slídou jsou živé a lesklé. Zejména rty mají usměvavý výraz a zasazeny do víka sarkofagů činily veselé ty hlavy zajisté zvláštní dojem.

O způsobu, jakým se provádí pátrání po starožitnostech, podává zajímavé zprávy Brugsch v jednom ze svých dopisů z Havary.

Jak při kopání tak při hrabání jsou oči dělníků neustále zaměstnány. Jde o to, poznati ihned a zachrániti antiky, skryté snad v půdě, zejména věci menších rozměrů, po případě je ukradnout. Ten, kdo kopá, musí si počínati s největší

opatrností, aby při každém kopnutí vycítil hned dle zvuku železa přítomnost většího nějakého předmětu na místě, kde se kope. Zvláště nadaní lidé nabyli v té příčině cviku jedva více podobného a ovládají takřka půdu před svými nohama. Přišli-li na nějaký nález, pokračuje se v práci s největší opatrností, neboť jde o to, aby nález vyprostili z okolní hlíny, aniž by poškodili starožitný předmět. To není snadné, neboť hlína lpí pevně na předmětu a dlužno užiti rukou a nehtů, aby nalezený předmět se nepolámá a nepoškrábal. Obratnost dělníků ve příčině této jest obdivuhodná a lze jí dosíci toliko dlouhým cvikem. Vlastní školu prodělává lid ve zříceninových polích egyptských, kdež rok za rokem hledají t. zv. 'sebach' čili hlínu ke hnojení. Jest zkušenostmi zjištěno, že jemná prachovitá země, nalezájící se v pobořených městech starého Egypta, poskytuje znamenité hnojivo na pole. Při stálém těžení jejím vyskytuje se mnohdy zcela neočekávané množství větších neb drobnějších starožitností, jež stanou se kořisti dělníků, kteří je prodávají buď nesledným neb kočovným obchodníkům se starožitnostmi většinou za velmi levné ceny. Jest tudíž v zájmu dělníků samých, aby antik co možná šetřili.

Egyptané, zejména četný cech obchodníků se starožitnostmi, mají neobyčejný cvik v odhadování ceny pozůstatků starých dob, tak že se molo kdy mylí ve správném ocenění nějakého předmětu. Znám obyčejné Araby, kteří jedva doveudou číst a psát a přece v ustanovení hieroglyfovaných jmen králů mají tak důkladnou znalost, že jsou s to, číst i jména dosti zřídka se vyskytující. Seznamy králů, otištěné v evropských dílech a příručních knihách cestovních jsou jim při tom hlavními pomůckami. Museu egyptských starožitností vzniká takovýmito polovičními učenci velká ujma, zejména povází li se, že četní cestující v zemi činí mu nebezpečnou konkurenci. Cizinci navštěvující Egypt jeví hotovou naruživost po získání starožitností a poněvadž u většiny jich na penězích nezáleží, jest pochopitelno, že se poptávka a nabídka více nekryjí. Není divu jestliže spekulace z toho těží a fabrikace starožitností po mnoho let jest v plném květu. Ani hotovení žulových soch se jmény králů, neodstraňuje více arabského, koptského a řeckého padělatele tvrdostí materiálu, který dlužno spracovat. Ochotné prodavače nalezájí po celé zemi a i konsulární agenti evropských mocí mají na skladě celé kolekce padělaných starožitností, které jdou na dračku.

Severův Vlastenecký Kalendář na rok 1893.

Již vyšel a rozdává se zdarma. Kdo přejde si zaslání poštou, nechť pošle 2c. námkou. Spěchejte, pokud zásoba stačí.

W. F. SEVERA,

český lékárník, Cedar Rapids, Iowa.